

TYÖKIRJA: AGENDA2030 JA HENKILÖSTÖN OSAAMINEN

Työkirjan laadinnan työryhmänä toimi laatupäällikkö Sari Ahvenlampi, Oamk, vastuullisuusjohtaja Olli Ervaala, Xamk, HRD-päällikkö Eriika Rieppo, Laurea ja henkilöstöpäällikkö Jaana Tolkki, Karelia.

Työkirja on ollut kommentoilla Arenen kestävän kehityksen johtaminen ja osaava henkilöstö ryhmässä, joka toimi myös työskentelyssä ohjausryhmänä.

Huhtikuu 2022

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Työkirja: AGENDA2030 ja henkilöstön osaaminen

Työkirja on tehty Arenen kestävyys- ja vastuullisuustyön henkilöstöryhmässä. Työkirjan avulla on tarkoitus tunnistaa ja kehittää yhteisöllisesti kestävä kehityksen osa-alueita, osaamista ja tekoja omassa organisaatiossa (yksikössä/ tiimissä/koulutuksissa). Olemme sitoutuneet toteuttamaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteita. Työkirjassa on kolme osiota, jotka on jaoteltu YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti hyvinvointiin, talouteen ja ympäristöön. Yhteisen keskustelun pohjalta saadaan näkemys siitä, mitä nämä ammattikorkeakoulun eri yksiköissä tai työyhteisöissä tarkoittavat ja miten niitä toteutetaan.

Työkirja koostuu kolmesta teemojen mukaisesta taulukosta, joiden yhteydessä ovat tarkemmat ohjeet täyttämiseen.

Kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen voit tutustua seuraavien julkaisujen kautta:

- [Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu – Ammattikorkeakoulujen kestävä kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma](#)
- [Ammattikorkeakoulujen henkilöstö kestävä kehitystä ja vastuullisuutta edistämässä. Tuloksia ammattikorkeakoulujen kestävä kehityksen ja vastuullisuuden ohjelman henkilöstökyselystä.](#)

Ammattikorkeakoulun henkilöstön kestävä kehityksen ja vastuullisuuden kompetenssi

Henkilöstö

- edistää ekologisesti, eettisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen ja toteutumista työssään yhteisten tavoitteiden mukaisesti ja toimii vastuullisesti ammattilaisena työyhteisönsä ja yhteiskunnan jäsenenä.
- osaa käyttää erityisesti omaan alaansa liittyvää tietoa kestävien ja vastuullisten ratkaisujen ja toimintamallien etsimiseen, käyttöönottamiseen ja vakiinnuttamiseen.
- ymmärtää kestävyyshaasteita, niiden keskinäisiä riippuvuuksia sekä asioiden ja ongelmien monia näkökulmia.
- toimii ja viestii vastuullisesti yhteisesti sovittujen eettisten periaatteiden ja arvojen mukaisesti huomioiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet.

Kuva: ykliitto.fi

Työskentelyohjeistus

Suosittellemme tutustumaan Arenen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelmaan ennen työskentelyä sekä soveltuvin osin oman organisaation vastaaviin ohjelmiin ja käytänteisiin. Tarkoituksena on käyttää työkirjaa yhteisen näkemyksen luomisessa siitä, mitä kestävä kehitys ja vastuullisuus tarkoittavat hyvinvoinnissa, taloudessa ja ympäristössä omassa organisaatiossa tai verkostossa.

Työkirjan tavoitteena on saada näkyviin kestävyysajattelu lähelle arkea konkreettisina tekoina. Taulukoihin on nostettu yleistasolla olevat linjaukset, joita voi tarvittaessa muokata, lisätä tai poistaa. Teot voivat olla sellaisia, jotka ovat jo olemassa tai suunniteltuja. Lisäksi taulukkoon voi kirjata muita huomioita, esimerkiksi mahdollisen osaamisen kehittämisen tarpeen. YK:n kestävän kehityksen ja vastuullisuuden tavoitteita on 17, ja taulukkoon tunnistetaan, mihin tavoitteeseen/tavoitteisiin teko liittyy.

Hyvinvointi

Hyvinvointi on käsitteenä laaja ja siihen sisältyy eettinen, sosiaalinen ja kulttuurinen vastuu. Hyvinvoinnin näkökulmasta voidaan ottaa esille esimerkiksi seuraavia asioita: turvallisuus, työsuojelu, työhyvinvointi ja yhdenvertaisuus.

Linjaus	Teko	Huomiot	Teon status	YK:n tavoite
Alla esimerkinomaiset linjaukset, joita voi miettiä lisää omassa organisaatiossa.	Mitä tämä tarkoittaa työssäsi konkreettisina tekoina.	Muut huomiot, esimerkiksi mahdollinen osaamisen kehittämisen tarve, aikataulu yms.	Merkitse tähän eteneminen.	Tähän nostetaan ne YK:n tavoitteet, jotka liittyvät linjauksiin ja tekoihin.
Toimin organisaationi eettisten periaatteiden ja työyhteisön pelisääntöjen mukaisesti. (Eettinen näkökulma)	Esim. Laadimme eettiset ohjeistukset. Esim. Jatketaan nykyisten eettisten ohjeiden noudattamista.	Aikataulu 2022	Ei aloitettu, valmisteilla, etenee suunnitellusti, valmis.	5. Sukupuolten tasa-arvo 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua 10. Eriarvoisuuden vähentäminen
Toimin tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti. (Sosiaalinen ja	Esim. Lähijohtamisen valmennuksessa kehitämme tietoisuutta tasa-	Toteutuu osana lähijohtamisen valmennusta keväällä 2022		5. Sukupuolten tasa-arvo

kulttuurinen näkökulma)	arvosta ja yhdenmukaisuudesta.			8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
	Esim. Huolehdi oppimateriaalien saavutettavuudesta	Esim. Videoiden tekstitykset, erilaisten oppijoiden huomioiminen oppimistehtävissä		10. Eriarvoisuuden vähentäminen
	Esim. Kohtelen eri oppimispolkujen kautta tulleita opiskelijoita yhdenvertaisesti	Esim. Huomioidaan eri opintojaksoilla		5. Sukupuolten tasa-arvo 10. Eriarvoisuuden vähentäminen

Talous

Taloudellisen vastuun näkökulmasta voidaan nostaa esille esimerkiksi seuraavia asioita: sijoittaminen, kestävä kasvu ja hankinnat.

Linjaus	Teko	Huomiot	Teon status	YK:n tavoite
Alla esimerkinomaiset linjaukset, joita voi miettiä lisää omassa organisaatiossa.	Mitä tämä tarkoittaa työssäsi konkreettisina tekoina.	Muut huomiot, esimerkiksi mahdollinen osaamisen kehittämisen tarve, aikataulu yms.	Merkitse tähän eteneminen.	Tähän nostetaan ne YK:n tavoitteet, jotka liittyvät linjauksiin ja tekoihin.
Toimin talousasioissa vastuullisesti ja kestävästi.	Esim. Teen hankintaehdotuksia tarvelähtöisesti.	Hankintoihin liittyvä koulutus xxx.	Ei aloitettu, valmisteilla, etenee suunnitellusti, valmis.	12. Vastuullista kuluttamista
	Esim. Hyödynnämme yhteiskäyttöisiä oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä	Materiaalipankki on intrassa/Teamsissa xxx.		12. Vastuullista kuluttamista

Ympäristö

Ympäristö käsittää ekologisen vastuun. Ympäristön näkökulmasta voidaan tuoda esille esimerkiksi matkustaminen ja kampusarkeen liittyvät asiat, kuten kiinteistöt ja jätelajittelu.

Linjaus	Teko	Huomiot	Teon status	YK:n tavoite
Alla esimerkinomaiset linjaukset, joita voi miettiä lisää omassa organisaatiossa.	Mitä tämä tarkoittaa työssäsi konkreettisinä tekoina.	Muut huomiot, esimerkiksi mahdollinen osaamisen kehittämisen tarve, aikataulu yms.	Merkitse tähän eteneminen.	Tähän nostetaan ne YK:n tavoitteet, jotka liittyvät linjauksiin ja tekoihin.
Matkustamisessa huomioin kestävyden ja vastuullisuuden.	Esim. matkustan kotimaassa mahdollisuuksien mukaan pääasiassa junalla.	Esim. ammattikorkeakoulussa on käytössä standardina junassa extra-luokka vaihtoehtona lentämiselle.	Ei aloitettu, valmisteilla, etenee suunnitellusti, valmis.	13. Ilmastotekoja 12. Vastuullista kuluttamista
Toimin kampuksilla kestävästi ja vastuullisesti.	Esim. Kierrätän ja lajittelen kampuksella.	Esim. Ohjeistukset ja jätelajittelumerkinät on kaikissa taukotiloissa.		11. Kestävä kaupungit ja yhteisöt
	Esim. Opetusta voi toteuttaa joustavasti paikasta riippumatta.	Lähiopetus mietitään tarvelähtöisesti.		11. Kestävä kaupungit ja yhteisöt

Lopuksi

Toivomme, että tämä työkirja auttaa hahmottamaan kestävyden ja vastuullisuuden näkökulmia osaksi omaa työyhteisöänne ja työtänne. Työkirjan idea on yksinkertainen: se vaatii ainoastaan yhteisen ajan varaamista keskustelulle. Työkirjaan kirjatut sisällöt voidaan käydä läpi esimerkiksi vuosittain ja seurata, miten konkreettiset kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyvät teot etenevät omassa organisaatiossa.

Taustamateriaali

[Ammattikorkeakoulujen henkilöstö kestävästä kehityksestä ja vastuullisuutta edistämässä. Tuloksia ammattikorkeakoulujen kestävästä kehityksestä ja vastuullisuuden ohjelman henkilöstökyselystä.](#) hakupäivä 26.10.2021.

[Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu – Ammattikorkeakoulujen kestävästä kehityksestä ja vastuullisuuden ohjelma,](#) hakupäivä 26.10.2021.

[S-ryhmän 100 vastuullisuustekoa,](#) hakupäivä 26.10.2021.

[Suositus ammattikorkeakoulujen yhteisistä kompetensseista ja niiden soveltamisesta 2022,](#) hakupäivä 27.1.2022.

[YK:n kestävästä kehityksestä tavoitteet,](#) hakupäivä 26.10.2021.

Työkirjan laadinnassa on hyödynnetty myös ammattikorkeakoulujen kestävästä kehityksestä ja vastuullisuuden materiaaleja.

**TYÖKIRJA:
AGENDA2030 JA
HENKILÖSTÖN
OSAAMINEN**

